

ਸਿਵਲ ਕੂਟਕਲ
 ਏ ਐਨ ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ]]
 ਭਗੀਰਥ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ
 ਬਨਾਮ
 ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।
 ਦੀ 1964 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1233।

1964

----- ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) -ਏ. 226 — ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਕਤੂਬਰ, 19 ਦੇ ਤਹਿਤ —
 ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ — ਕੀ ਇਸ ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ

ਕਲਾ 226—ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮੇਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ (UI of 2^61) — S. 6 — ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀ - ਕੀ ਉਚਿਤ ਹੈ - ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ - ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ - ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਪੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਨਿਆਂ, ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਉੱਤਮ ਰੁਤਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਮ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਆਪਣੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਇਸ ਲਈ, ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨਿਆਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੈਟ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਟਿਊਸ਼ਨਲ ਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਹਾਰਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੇਕਰ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਬਰਾਬਰ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। - ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਸਦੇ ਅੰਤ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਲਚਕੀਲਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਿੱਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੌਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ.

ਅਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਸੀ।

' ਆਯੋਜਿਤ: ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮੇਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ, 1961 ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ, "ਇਹ" ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ 'ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ' ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਘੱਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਦੀ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ। ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਡੀ ਜਮਹੂਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨੀਹਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦਾ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਫਲ

ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੇਂਡੂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜੀਵਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਫਿਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਜਮਹੂਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਇਹ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾਗਰਿਕ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਦੋਵਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜੀਵਨ ਢੰਗ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

15 ਸਤੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਰ ਦੇਵ-ਦੁਆ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਖਰਕਾਰ 19 ਅਕਤੂਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਗਰੋਵਰ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਚੋਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ ਅਤੇ ਐਨ.ਸੀ. ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਲਈ ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਤੇ ਆਰ.ਐਲ.ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਚ.ਐਲ ਸਰੀਨ, ਐਚ.ਐਸ. ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਮਿਸ ਆਸ਼ਾ ਕੋਹਲੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਦੁਆ, ਜੇ.—ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਰੈਫਰਿੰਗ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਗੀਰਥ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ
ਰੈਫਰਿੰਗ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਗੀਰਥ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ

ਮੇਰਿਟ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ- ^ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(1) ਟੇਕ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ (1),

(2) ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2)।

(3) ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਾਮ./ਮਿਸ਼ਨਰ, ਰੋਹਤਕ (3),

(4) ਸੈਸਰਜ਼ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ-ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਾ*। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ (4),

(5) ਥਾਨਸਿੰਘ ਨਾਥਮਲ ਬਨਾਮ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡ (5),

(6) ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਰਾਜ (6), ਅਤੇ

(7) ਲਕਸ਼ਮਣ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਰਾਮ (7)।

ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਹੁਣ ਬਿਓਨਕ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ

- (1) ਏਆਈਆਰ 1956 ਰਾਜ. 185
- (2) ਏਆਈਆਰ ਆਈ 960 ਰਾਜ. 86.
- (3) ILR (1962) 2 ਪੁੰਜ. 533.
- (4) 1963 PLR 422
- (5) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 1419
- (6) ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 64.
- (7) 1963 ਬਿਹਾਰ ਐਲਜੇਆਰ 710

ਭਗੀਰਥ ਸਿੰਘ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡ-ਨੋਟ (a) ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ v- ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨਿਰੀਖਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ: -

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੈ
ਤੇ ਇਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਜੋ

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ
ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਚੋਣ
ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਇਹ ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੁੱਖ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ
ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਢਕਵੇਂ
ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫਿਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਸੀ: ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਥਕਾਵਟ ਦੇ
ਇੱਕ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ
ਰਿੱਟ 'ਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ
ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਸੀ.ਏ.ਜੇ.ਜੇ.
ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਰਿੱਟ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ
ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ
ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟਾਊਨ ਮਿਊਂਸਿਪੈਲਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ
ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਪ ਈਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ
ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਡੀ ਈਸੀਜ਼ਨ ਨੂੰ
ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕੇਸ
ਟੈਕਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ,
1951 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨ ਜਾਂ ਸਦਨ
ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 329 ਚੋਣ
ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੱਟੀ ਵਜੋਂ
ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੈਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਚੁਣੌਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ
ਹਮਲੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਥੋਪਣ ਦੇ ਵਾਇਰਸ < ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਕਾਨੂੰਨੀ
ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਤੱਥਾਂ, ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਜ਼ਕਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕੇਸ 'ਤੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਵੇਖੋ *ਟਾਟਾ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਆਰ., ਸਰਕਾਰ* (8), ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ।

ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਆਦਿ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਰਿੱਟ ਪੱਖ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਕ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੁਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। . ਹੁਣ ਤੱਕ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਿਉਂਸ਼ਪਲ ਕਮ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ *ਦੇਵੀ ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। v. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ, 1964* ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1408 ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦੱਖਿਆ ਹੈ: -

" . . . ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਉਪਾਅ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣ-ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ, ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਫਿਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜੋ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(8) ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 65.

ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਪੇਟੈਂਟ, ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਲਚਕੀਲਾ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੱਧੀ ਜੈਕਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸੈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਲਈ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ”

ਕਿ ਅਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੱਟੀ

ਜਵਾਬੀ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬਾਰ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ, ਮੈਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਪੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲ. ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 226 ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਉੱਤਮ ਰੁਤਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਮ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਤਹਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਟ ਜਾਂ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ, ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨਿਆਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਡ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਹਾਰਕ ਕੰਮ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੇਕਰ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਐਨਪੀਟੀ ਬਰਾਬਰ ਉਚਿਤ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ

ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਭਗੀਰਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ

ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਗਰੇਵਰ ਜੇ, ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। *ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਸੀ ਗਰੇਵਰ, 1964 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 927* ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ: -

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਹੋਂਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਸਰੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਮਾਨਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਧੀਨਗੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਬੈਂਚ ਲਈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ, ਮੈਂ ਖੁਦ ਮੈਸ . ਪੂਰਨ ਚੰਦ-ਗੋਪਾਲ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (9)।

ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, 'ਹਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਿੱਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਪਿਰ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਪਿਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ 18 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 22 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੇਦੀ, ਜੇ., ਜੋ ਕਿ 22 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ 13 ਜੁਲਾਈ, 1964 ਤੱਕ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਭਗੀਰਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫੀ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। 13 ਜੁਲਾਈ, 1964 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਮੈਸਨ ਬੈਂਚ ਨੰ 3 ਅਗਸਤ, 1964 ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸਟੇਅ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ . ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ

ਦੁਆ, ਜੇ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਅਤੇ 3 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨੋਟਿਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ। 1964 ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਤੀਜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 22 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਬਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਲ ਨੂੰ ਬੇਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ. ਮਿਤੀ 22 ਜੂਨ, 1964, ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ <JH 13 ਜੁਲਾਈ, 1964 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 22 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ (ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਿਯਮ), 1961 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 22 ਜੂਨ, 1964 ਤੋਂ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 4(2) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੇਰੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਮੁਨਾਸਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 5 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਿਛਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਜੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ 5 ਅਗਸਤ, 1964 ਤੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਦੇਰੀ ਮੈਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਤੋਂ ਵਿਗੜਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਦਲਵਾਂ ਮੂਲ ਉਪਾਅ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ • ਇਮਪਿਊਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਚਰਣ ਵੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ . ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਚੁਣੌਤੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਰੀਰਥ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਵਿਵਾਦਿਤ ਤੱਥ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਆਚਰਣ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬਿਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਹੋਂਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ - ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਾਸੇ.

ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੱਕ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। 18 ਜੂਨ, 1964 ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਐਕਟ (1961 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 3) ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੇਪਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਇਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਰੀਰਥ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਭਰੀਰਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਧਾਰਾ (f), (ਜੇ) ਅਤੇ (ਕੇ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

"ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ: -

6. ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ-

* * * * *

(f) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਹੈ: ਜਾਂ

- (j) ਮਿਊਜ਼ੀ ਪਾਲ ਕਮੇਟੀ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸੋਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ

ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਮਿਊਂਸਪੈਲਟੀਆਂ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਸਹਿ-ਚੁਣਿਆ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ; ਜਾਂ

ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਹੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ (f) ਵਿੱਚ "ਇੰਨਾ ਅਯੋਗ" ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(9) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਮੈਂਬਰ"। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਕੇ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 5 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਂ ਸਹਿ-ਚੁਣਿਆ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਭੁਲੇਖਾ ਮੈਂਬਰ ਧਾਰਾ 2(9) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਮੈਂਬਰ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਮੈਂਬਰ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪਨਹਿਤ ਸਮਿਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ। ਸ਼ਾਇਦ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਖ਼ਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸੰਦਰਭ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੋਂ ਹਟ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਜੋ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਏਗਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਮੈਂਬਰ ਲਗਭਗ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੇ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਕੇ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਮੈਂਬਰ" ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌੜਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਭਗੀਰਥ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ

ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਜੇ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਜਾਂ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਸਮਰਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ "ਮੈਂਬਰ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਇਰਾਦਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (j) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ, ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ 'ਤੇ ਉਬਲਦੀ ਹੈ: ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਖੌਤੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ, ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜਨਵਰੀ, 1964 ਤੋਂ, ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਉਸ ਦੇ ਪਟੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ

ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਜੇ ਵੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਦਰੁਸਤੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ. ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ 5 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪਟੇਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਜੂਨ, 1964 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਸੀ। ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਜਾਣ ਲਈ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਯੋਗਤਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪਟੇ 'ਤੇ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੀ ਧਾਰਾ (j) ਸਿਰਫ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ: ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਯੋਗਤਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸੰਦਰਭ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ (k) ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ; ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ "ਮੈਂਬਰ" ਸ਼ਬਦ, ਮੈਂ ਦੁਹਰਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਜਾਂ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਰਥ

ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਚੌੜੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 5 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਥੋੜੀ ਝਿਜਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰਥਿਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਵਰਤਮਾਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਹੋਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 90(6) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਲੰਮਾ ਕਰ ਕੇ ਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ, ਪਰ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦਾ ਵਾਂਗ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਬੇਈਮਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇਰੀ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਅਪਣਾ ਕੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਅਰਥ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਘੱਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਨਿਰਲੇਪਤਾ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ। ਇਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਵ-ਲੋੜੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਡੀ ਜਮਹੂਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨੀਹਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦਾ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੇਂਡੂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਜੀਵਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਪੱਖੀ-

ਉਪਕਰ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਜਮਹੂਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਇਹ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾਗਰਿਕ - ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜੀਵਨ ਢੰਗ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਆਧੁਨਿਕ ਜਮਹੂਰੀਅਤ, ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹਾਨ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ

ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਮੈਂ 18 ਜੂਨ, 1964 ਦੇ ਉਸ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 22 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਵਾਦਿਤ ਚੋਣ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਲਾਗਤ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ